

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 13:00 uur d.d. 21 mei – 11:30 uur d.d. 22 mei

5.1.2e

Directie Communicatie

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Ziekenhuizen Verpleeghuispersoneel 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Vakbonden Handhavers 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting

- Uit een rondvraag van NOS blijkt dat het opstarten van reguliere ziekenhuiszorg langzaam gaat: de meerderheid zit nog niet op de helft van de zorg die vóór de coronatijd werd verleend. Een kwart van de ziekenhuizen heeft pas een kwart van de reguliere zorg opgestart. Nog lang niet alle operatiekamers zijn in gebruik en er wordt op verschillende plaatsen nog steeds IC-zorg verleend buiten de IC-muren, ook al is het aantal patiënten op de IC flink gedaald. Poliklinieken worden weer geopend, maar draaien lang niet op volle kracht. Diverse ziekenhuizen denken dat ze pas eind dit jaar weer op volle sterkte zullen draaien. Tegelijkertijd zijn de ziekenhuizen volop bezig om zichzelf om te vormen tot een anderhalvemeter-hospitaal.
- De crisis heeft een grote impact op de financiën van de ziekenhuizen. De exacte verliezen zijn niet overal inzichtelijk, maar duidelijk is dat het om tientallen miljoenen per ziekenhuis gaat. Enkele ziekenhuizen stellen dat serieuze financiële problemen dreigen, als ze niet gecompenseerd worden voor hun verliezen.
- Volgens De Telegraaf loopt het verpleeghuispersoneel 'een tweede corona-marathon'. Nu er voldoende testen zijn, worden steeds meer zorgprofessionals positief bevonden. Dus hebben we weer een tekort aan zorgmedewerkers, stelt ActiZ-bestuurder Conny Helder. De aankondiging van de bezoekerspilot zou bovendien geleid hebben tot meer agressie richting personeel. Vakbond Nu'91 krijgt dagelijks leden aan de telefoon die in huilen uitbarsten of die niet meer kunnen slapen. "Als je jaren achter elkaar mensen hebt verzorgd die door corona ineens uit je handen glippen, dan is dat zwaar."
- NZ-voorzitter Ad Melkert zegt dat dit hét moment is de transitie naar digitalisering in de zorg te maken. Maar daar is geld en creativiteit voor nodig en mogelijk andere regelgeving. "Als we het nu niet regelen [...] dan is dat een gemiste kans. VWS en de overheid moeten voor deze grote transitie garantstaan."
- Uit een rondgang van De Telegraaf blijkt dat op scholen voor speciaal onderwijs weinig terecht lijkt te komen van de 1,5-meter afstand tussen leraren en kinderen.
- Het was volgens media op veel plaatsen te druk. Mensen namen door de vrije Hemelvaartsdag, het mooie weer en de versoepelingen in het zicht alvast een voorschot op meer bewegingsvrijheid. Dat 'voorschot' liep uit de hand op stranden, bij plassen, en in parken waardoor handhavers moesten ingrijpen.
- Hubert Bruls gaf een waarschuwing: "Als dit het beeld blijft, zullen we een zomer gaan krijgen waarin we veel meer van die beperkingen gaan zien."

Karakterisering berichtgeving

- Op de voorpagina's van AD, Trouw, De Telegraaf en de Volkskrant foto's van drukte tijdens Hemelvaart op het strand, in het park en in de winkelstraat.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)

Slachtofferaantallen

- Het aantal coronapatiënten op intensive cares is gedaald tot 255, meldt het Landelijke Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS). Dat zijn er 20 minder dan woensdag.

Identiteiten

- In NRC een necrologie van de 45-jarige Rachel, medewerker in verpleeghuis De Gooyer, die op 26 april overleed aan Covid-19. Eerder verscheen haar verhaal al uitgebreid in Het Parool.
- Vier personeelsleden van basisschool De Veldhof in Eygelshoven, gemeente Kerkrade, zijn besmet.

Informatiebehoefte

Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- Via de social kanalen van minister De Jonge worden zorgen geuit over de drukte tijdens Hemelvaartsdag. 'Komt er een nieuwe piek?' Ook zijn er zorgen over de besmettingen op scholen en de verdere openstellingen binnen het onderwijs. Vooral veel gesprekken over de veiligheid en verplichting van een vaccin. Verder zijn mensen het niet eens dat hydroxychloroquine kwakzalverij is n.a.v tweet Thierry Baudet.
- Via de social kanalen van VWS worden zorgen geuit over het bewaren van de 1,5-meter afstand en hoe dit niet voor iedereen te doen is (bijvoorbeeld in de auto of tijdens zorg voor kinderen met handicap). Daarnaast maken mensen zich zorgen over drukte op de stranden van gisteren en wordt er veel kritiek gegeven op de 1,5 meter regel (schijnveiligheid). Vragen die worden gesteld zijn: 'Wanneer mogen sportscholen weer open? Mogen paramedici EMS-behandelingen uitvoeren? Zijn mondkapjes voor taxichauffeurs ook verplicht? Hoe zit het met de versoepeling van de bezoekersregeling in verpleeghuizen (vaste bezoeker of niet)? Welke sporten mogen wel/niet binnen? Hoe zit het met het openen van binnenspeeltuinen.
- Via de social kanalen van minister Van Rijn kwamen berichten binnen over mondkapjes, de anderhalvemetersamenleving en sportscholen. Daarnaast was er nog veel kritiek op Rutte en dat het beleid tegen corona 'bangmakerij' is.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- Den Haag heeft vanaf vrijdag een speciale opvang voor dak- en thuislozen met het coronavirus, het 'coronadorp'. Die staat naast het stadion van ADO Den Haag. Er zijn echter nog geen besmette daklozen om op te vangen.

Onderzoek naar besmette nertsen, katten en konijnen

- Onder meer de Wageningen Universiteit, Universiteit Utrecht en Erasmus Universiteit Rotterdam gaan onderzoek doen naar de besmettelijkheid van katten. "Van katten is bekend dat ze vatbaar zijn voor corona", stelt viroloog professor Wim van der Poel. "Het is de bedoeling dat we gaan kijken wat voor ziektebeeld het precies brengt bij katten, of de dieren ziek worden en hoe snel en of mensen ook door katten geïnfecteerd worden." Idee is dat op die manier het risico van de verspreiding van corona door de huisdieren beter ingeschat kan worden. Ook kan zo worden bekeken hoe corona-infecties bij katten kunnen worden voorkomen.
- NRC noemt de besmetting van nerts op mens in een Brabantse nertsenfokkerij een 'wereldprimeur'. Ook viroloog Wim van der Poel spreekt van een 'wereldwijde primeur'.
- Volgens AD hebben ook konijnenhouderijen de aandacht van onderzoekers.
- "Deze dieren hebben het virus van de mens gekregen, dus dan weet je dat de mens het ook weer van het dier kan krijgen. Als je dan met de dieren in contact komt, is dat niet geheel onlogisch", zegt hoogleraar virologie Marion Koopmans van het Erasmus MC in Rotterdam. Omdat de uitbraak bij nertsen binnen stalmuren plaatsvindt, is Koopmans niet bang dat de dieren een belangrijke rol in de verspreiding van het coronavirus gaan spelen. "Het probleem van dit virus zit met name bij mensen. Je moet zorgen dat de mensen die in die fokkerijen werken goed beschermd zijn." Of het echt de eerste wereldwijde besmetting van dier op mens is, is volgens Koopmans trouwens niet zeker. "Pas als je kijkt, zie je ook dingen", wijst ze op de nauwkeurige registraties in Nederland. "De Gezondheidsdienst voor Dieren heeft aan de bel getrokken... [...] Dat gebeurt wereldwijd lang niet overal." Nader onderzoek moet uitwijzen of de persoon van wie nu bekend is dat hij of zij het virus draagt, de enige mens is die het virus van dieren kreeg. Koopmans: "We gaan van alle mensen in de buurt van de fokkerijen die door de GGD zijn getest de virussequentie in beeld brengen. Ten eerste om te kijken of er nog meer besmettingen van dier op mens zijn, ten tweede om

zekerder te stellen dat dat echt zo is, dat het virus van de nerts op een mens is overgebracht." Naast nertsen waren er op de fokkerijen ook drie katten besmet met het coronavirus. Marion Koopmans hoopt en verwacht dat het coronavirus weer zal verdwijnen uit de nertsstallen. "Maar dat moeten we vanuit het oogpunt van volksgezondheid wel zeker weten. Je wil niet dat dit virus bij dierhouderijen blijft rondpruttelen, waardoor je de kans hebt dat er een nieuw reservoir ontstaat. De griepandemie van 1918 is bij varkens terechtgekomen en blijven circuleren. Dat betekent dat je een nieuwe virusvariant hebt, die ook weer kan ontsnappen en teruggaan naar mensen. Dat moeten we echt voorkomen."

- Viroloog Wim van der Poel, die het onderzoek op de besmette nertsenfokkerijen in Brabant leidde: "We zagen in het onderzoek naar de nertsen die vorige maand besmet raakten al dat de genetische code van het virus wel wat anders was dan de code bij mensen, maar niet heel veel. Daardoor hielden we er wel rekening mee dat dit kon gebeuren." Bij ieder mens of dier dat besmet raakt met het coronavirus geeft het virus zo'n genetische code, de virussequentie. Daardoor is de route van het virus te volgen en werd dus duidelijk dat één persoon het virus van de nertsen moest hebben gekregen.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuiglijke waarnemingen)?

Stand van zaken in ziekenhuizen

- Uit een rondvraag van de NOS blijkt dat het opstarten van de reguliere zorg in ziekenhuizen langzaam gaat: de meerderheid zit nog niet op de helft van de zorg die vóór de coronatijd werd verleend. Een kwart van de ziekenhuizen heeft pas een kwart van de reguliere zorg opgestart. Nog lang niet alle operatiekamers zijn in gebruik en er wordt op verschillende plaatsen nog steeds IC-zorg verleend buiten de IC-muren, ook al is het aantal patiënten op de intensive care flink gedaald. Poliklinieken worden weer geopend, maar draaien lang niet op volle kracht. De ziekenhuizen gaan vooral voorzichtig te werk: langzaam wordt de kraan verder opgedraaid zodat de patiëntenstroom beheerst blijft.
- "De reguliere zorg komt gefaseerd weer op gang", zegt het *Elisabeth-Tweestedenziekenhuis in Tilburg*. "De focus ligt in eerste instantie op de meest noodzakelijk planbare ziekenhuiszorg en wordt geleidelijk verbreed." Het *Antoniusziekenhuis* (Nieuwegein) kan eveneens niet iedereen meteen weer helpen. "Deels komt dat omdat nog steeds veel aandacht en capaciteit nodig is voor coronazorg en we snel weer moeten kunnen opschalen als het virus toch weer opnieuw aanwakkert. Daarnaast vinden we het belangrijk dat onze medewerkers ruimte krijgen te herstellen van de afgelopen intensieve crisisperiode." "Ook kunnen we niet zoveel mensen tegelijk in het ziekenhuis ontvangen vanwege de anderhalvemetermaatregel." Veel ziekenhuizen geven een vergelijkbare uitleg. De wachtlijsten zijn bij bijna alle specialismen gegroeid, omdat er wekenlang minder reguliere zorg is verleend. De achterstand is het hardst gegroeid bij specialismen waarin minder sprake is van levensbedreigende situaties, zoals orthopedie, oogheelkunde, dermatologie en plastische chirurgie. Het *Spaarnegasthuis* (Haarlem/Hoofddorp) spreekt van "een puzzel welke ingrepen en behandelingen we als eerste weer gaan oppakken". Diverse ziekenhuizen denken dat ze pas eind dit jaar weer op volle sterkte zullen draaien. Tegelijkertijd zijn de ziekenhuizen volop bezig om zichzelf om te vormen tot een anderhalvemeter-hospitaal.
- Er wordt meer gebruikgemaakt van allerlei vormen van e-health. Alle ziekenhuizen hebben in de coronaperiode ervaring opgedaan met consulten via de telefoon of beeldbellen. Dat is zo goed bevallen dat ze het voortaan veel meer willen inzetten. Het streven is sowieso dat er aanzienlijk minder mensen naar het ziekenhuis komen dan vroeger.
- De coronacrisis heeft een grote impact op de financiën van de ziekenhuizen. Ze lopen geld mis omdat veel reguliere zorg niet is verleend in de afgelopen maanden en tegelijk maken ze extra kosten voor de aanpassingen in verband met de coronacrisis. De exacte verliezen zijn niet overal inzichtelijk gemaakt, maar duidelijk is dat het om tientallen miljoenen per ziekenhuis gaat. Dat is in lijn met de berekening waar de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen eerder mee naar buiten kwam. Enkele ziekenhuizen merken op dat serieuze financiële problemen dreigen, als ze niet gecompenseerd worden voor hun verliezen.

Ziekteverzuim in verpleeghuizen

- De Telegraaf kopt: 'Test drama in verpleeghuis'. Volgens de krant loopt het verpleeghuispersoneel 'een tweede corona-marathon'. Nu er voldoende testen zijn, worden steeds meer zorgprofessionals positief bevonden. "Dus we hebben weer een tekort aan zorgmedewerkers", stelt *Conny Helder van de branchevereniging van zorgorganisaties ActiZ*. Tijdens de eerste marathon, de uitbraak van de epidemie in maart, viel personeel uit vanwege ziekte, angst of uit zelfbescherming tegen besmetting. Helder: "Toen hadden we geen beschermend materiaal en waren er geen testen op het virus, met als gevolg dat er locaties waren met wel 20% ziekteverzuim." Nu die testen wel beschikbaar zijn, ziet ActiZ het verzuim pieken in de

grote steden Amsterdam, Utrecht, Rotterdam en Den Haag. "Dat kan zo van 6 naar 15% gaan. Veel testen betekent dat meer besmettingen worden gevonden. En ook al achterhalen we het virus graag; we kampen daardoor wel met een tekort. In Brabant gaat het iets beter, maar ook daar zien we nieuwe haarden. Bij de 46 zorginstellingen daar is het ziektepercentage nu 8%." Volgens Helder roeien de tehuizen met de riemen die ze hebben. "We proberen het op te lossen door flexwerkers in te zetten en binnen de eigen organisatie te zoeken", zegt Helder. "Wat we niet meer doen, is zorgmedewerkers van verschillende locaties op een andere locatie laten invallen. Dat moest bij de uitbraak wel vanwege de tekorten, maar de kans op besmetting is gewoon te groot." De aankondiging van de proef dat bij 25 verpleeghuizen weer bezoek mag komen, heeft opmerkelijk genoeg geleid tot meer agressie richting het personeel. Helder: "Veel mensen denken dat alle locaties opengaan en zijn dan teleurgesteld dat ze nog steeds niet op bezoek mogen bij hun naaste. Ons personeel staat onder grote druk." Helder roept de FNV op om de locaties te noemen waar dan nog grote tekorten aan beschermingsmiddelen zouden bestaan, zodat het meteen kan worden opgelost.

- *Vakbond Nu'91* herkent de nieuwe golf in het ziekteverzuim. Maar *woordvoerder Michel van Erp* wijst ook op een andere oorzaak: "Het zijn gewoon bijzonder zware weken geweest. Het omgaan met de epidemie in verpleeghuizen heeft er ingehakt bij verpleegkundigen en verzorgenden." Ook dat leidt nu tot extra ziekmeldingen. Van Erp: "Ik krijg dagelijks leden aan de telefoon die in huilen uitbarsten. Of die niet meer kunnen slapen. Als je jaren achter elkaar mensen hebt verzorgd die door corona ineens uit je handen glippen, dan is dat zwaar." Daar moeten werkgevers ook rekening mee houden, aldus de vakbondsman. De Telegraaf schrijft dat de beschikbaarheid van mondkapjes, schorten, handschoenen sinds het begin van de epidemie 'een heikel punt' is. NU'91 bevestigt dat het nog niet perfect geregeld is, maar "absoluut beter dan enkele weken geleden".

Overig

- Uit een rondgang van De Telegraaf blijkt dat op scholen voor speciaal onderwijs weinig terecht lijkt te komen van de 1,5-meter afstand tussen leraren en kinderen. "Afstand houden tot onze kinderen is onmogelijk. Ze komen al gauw te dichtbij en ze begrijpen niet altijd waarom afstand houden nodig is. Ik hou er dan ook rekening mee dat er leraren besmet raken", aldus directeur Stefan van Haaren van Prisma Speciaal Onderwijs.
- Het valt ouderpsycholoog Sarah Blom en zorgverlener Ellen Meerveld op dat sommige bewoners in het verpleeghuis opknappen van het bezoekverbod. Het zijn de ouderen met dementie die in de normale situatie te veel prikkels krijgen. De coronacrisis biedt kansen om de zorg voor ouderen met dementie te verbeteren, zeggen Blom en Meerveld. Natuurlijk weet Blom dat veel ouderen in verpleeghuizen, met of zonder dementie, enorm lijden omdat zij geen familie of andere geliefden meer zien. "Dat verdriet wil ik zeker niet ontkennen, maar tegelijkertijd zie ik dat de rust die nu heerst bepaalde bewoners goeddoet", zegt Blom. Zij pleit voor hulp bij rouwverwerking. Pas dan kan familie leren welke vormen van contact nog wel mogelijk zijn. Het verpleeghuis is de afgelopen decennia steeds meer een plek geworden als thuis, stelt Blom. Een goede ontwikkeling, vindt ze, maar wel een die hier en daar is doorgeschoten. "Mensen gaan naar het verpleeghuis omdat het thuis niet meer ging, omdat ze specialistische zorg nodig hebben en de onrust van buiten niet meer aankunnen. Het verpleeghuis zou juist een filter moeten zijn, om de onrust uit de buitenwereld te doseren." Want te weinig prikkels is ook niet goed. Dan kunnen bewoners wegzakken. "Het is balanceren", zegt Meerveld. "Kijk naar wat iemand nodig heeft en luister als een bewoner niet naar een praatgroepje wil." Ook vrijwilligers moeten betere begeleiding krijgen. "Nu zorgen ze te vaak voor onrust", zegt Meerveld. "Dat moeten we bespreekbaar maken. Net zoals we moeten praten over behandelingen door bijvoorbeeld de fysiotherapeut. [...] Gebruik de ervaringen van afgelopen weken om afstand te doen van bepaalde gewoonten en kijk met zorgverleners, therapeuten en vrijwilligers opnieuw waar bewoners zich goed bij voelen."

Welke geruchten worden genoemd?

- Op LinkedIn circuleert een foto van het coronadebat van afgelopen woensdag, aldus zo wordt gesuggereerd. Op die foto staan Kamerleden veel te dicht op elkaar terwijl zij worden omringd door fotografen. De foto is inmiddels ontkracht, o.a. door CU-voorman Segers die op woensdag een ander pak aanhad dan op de foto te zien zou zijn. Het zou daadwerkelijk een foto zijn van een debat op 12 maart.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffen en betrokken?

Drukke op de stranden, in het park, aan de plassen en op straat

- Mensen zijn er op Hemelvaartsdag volop op uitgetrokken. Media doen verslag van drukke plekken en laten op foto's zien hoe druk het op veel plekken in Nederland is. Mensen die er op uit zijn getrokken, worden aan het woord gelaten. Het valt daarbij op dat mensen veel minder 'verontschuldigend' uitleggen waarom ze op een drukke plek zijn zoals wel gebeurde enkele weken geleden.
- De argumentatie voor het gedrag drukke plekken wél op te zoeken, is divers. Van weloverwogen ("Ik kijk of het te druk is, zo ja dan zoek ik een andere plek op om even lekker buiten te kunnen zijn na een hele tijd op een klein appartement zonder balkon te hebben moeten verblijven") tot schouderophalend ("je moet toch wat op een vrij dag").
- Sommige mensen geven in de verslagen echter ook aan dat ze zijn geschrokken dat het op sommige plekken 'even druk is als normaal'.
- Hubert Bruls, voorzitter van het Veiligheidsberaad, deed een waarschuwing uitgaan via de NOS. "Ik heb de afgelopen tien weken niet zoveel beperkende maatregelen voorbij zien komen als met deze Hemelvaartsdag. Wegen die afgesloten moesten worden en parken en stranden die dicht gingen. Als dit het beeld blijft, zullen we een zomer gaan krijgen waarin we veel meer van die beperkingen gaan zien." Bruls roept mensen op om 'het gezonde verstand te gebruiken'. "We gaan een zomer tegemoet waarin we veel in eigen land zullen blijven. Niemand wil terug naar de situatie van half maart, toen bijna alles dicht was. Maar we moeten wel zorgen dat we ons een beetje verspreiden en oriënteren op andere plekken om van de zon te genieten."
- Diverse gemeenten sturen via Twitter waarschuwingen uit aan mensen om 'niet naar plek x of y te komen'. Op verschillende plekken worden wegen afgesloten, parken ontruimd en mensen actief aangespoord naar huis te gaan.
- Op social media gaat de discussie tussen mensen die het drukke gedrag 'asociaal' vinden en zij die dit gedrag 'prima' vinden wat meer gelijk op dan enkele weken geleden. Toen was de eerste groep (#blijfthuis) dominant aanwezig. Nu is de groep die zegt de anderhalvemetersamenleving 'beu' te zijn, gegroeid in de aanwezigheid in de discussie op social media.
- De Nederlandse bevolking slaagt er steeds minder goed in de anderhalve meter afstand te bewaren. Het aantal mensen dat zegt dat "anderen zelden of nooit binnen een straal van anderhalve meter komen" is flink afgenomen. Dat concluderen het RIVM, GGD GHOR Nederland en de regionale GGD'en op basis van een tweede gedragsonderzoek.

Volgen zij gedragsadviezen op?

- Veel mensen hebben zich op Hemelvaartsdag niet gehouden aan het gedragsadvies 'vermijd drukte'. Uit de vele verslagen is te zien en horen dat mensen drukte wel zijn gaan opzoeken en niet altijd uit zichzelf zijn weggegaan.
- Aan de andere kant hebben mensen over het algemeen geluisterd naar ingrijpen door bijvoorbeeld de politie die parken hebben moeten afsluiten.
- Enkele jongeren komen in de media naar voren die het toezicht op de handhaving van de regels wat minder serieus nemen: "Ik ben niet bang dat ik gepakt wordt, want ik ben *fakking* snel".
- Mensen gedragen zich conform de richtlijn voor samenkomsten van groepen die tijdens de persconferentie zijn aangekondigd die pas vanaf 1 juni gelden. 'Er wordt een voorschot genomen op de versoepeling'.

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- Het Veiligheidsberaad waarschuwt dat populaire stranden, parken, pleinen en winkelstraten deze zomer worden afgesloten als het te druk wordt.
- Viroloog Wim van der Poel adviseert om je huiskat binnen te houden wanneer die verkoudheidsverschijnselen of ademhalingsproblemen vertoont. "En in dat geval is het toch ook slimmer om afstand van je kat te houden..." Dat onderschrijft medisch microbioloog Bert Mulder van het Canisius Wilhelmina Ziekenhuis in Nijmegen. "Ik denk dat je bij een besmetting in het gezin met een kat net zo moet omgaan als met overige gezinsleden. Niet gaan knuffelen of aaien dus."

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- ‘Wel mondkapje in trein en niet in verpleegzorg?’ kopt De Telegraaf. Het volgen van de RIVM-richtlijnen levert spanningen op, voorzien Steven Han, voorzitter raad van bestuur Land van Horne (Limburg en Noord-Brabant) en Charles Laurey, voorzitter raad van bestuur ZuidZorg (Noord-Brabant). Volgens Han en Laurey komt zorgpersoneel steeds meer onder druk te staan bij het naleven van de richtlijnen van het RIVM. Ze leggen uit dat de meeste zorgmedewerkers buiten de ziekenhuismuren werken. Voor hen heeft het RIVM een richtlijn voor passend gebruik van mondkapjes: chirurgische maskers dienen niet preventief gebruikt te worden. “Dus als een cliënt niet coronapositief of -verdacht is, wordt er geen mondkapje gedragen. Al onze collega’s werken al bijna drie maanden onder zeer moeilijke omstandigheden. Zij liepen en lopen nog steeds een groter risico om besmet te worden en dat geeft onzekerheid; voor henzelf, maar ook voor hun gezin en familie. Daarnaast beseffen onze collega’s ook dat ze zelf degene kunnen zijn die hun cliënten kunnen besmetten, en dat valt extra zwaar. Het is dan ook begrijpelijk dat het preventief inzetten van een mondkapje bij zowel onze collega’s als bij de cliënten voor een beter gevoel van veiligheid kan zorgen. Tegelijkertijd begrijpen wij ook de inhoudelijke argumenten van het RIVM.” Vervolgens wijzen de twee op een situatie waarin medewerkers dadelijk een mondkapje dragen in het OV, maar niet op hun werk. En dragen bezoekers van het verpleeghuis straks een mondkapje, maar de medewerkers niet. “Ook in de thuiszorg blijken onze collega’s zich steeds vaker naar de cliënt of mantelzorgers te moeten verantwoorden waarom ze preventief geen mondkapje dragen. Op z’n zachtst gezegd geen prettige werkomstandigheden voor onze hardwerkende zorgmedewerkers en het is dan ook maar de vraag hoe lang wij onder deze druk de RIVM-richtlijnen kunnen blijven volgen.”
- Ouders met kinderen op basisschool De Veldhof in Het Limburgse Egelshoven zijn ongerust: meerdere personeelsleden blijken besmet te zijn met het coronavirus. Hart van Nederland sprak met een moeder, die anoniem wil blijven: “Vorige week vrijdag kregen we ‘s avonds een brief van de directeur met het nieuws van de besmetting van de leerkracht”. Het was de kleuterjuf van haar kind. “In totaal gaat het om zo’n 24 kinderen. De rest van de ouders is toen niet geïnformeerd.” De rest van de ouders kreeg het nieuws officieel pas woensdag te horen. Een andere moeder vindt het schandalig. “Dat ze er niet over gecommuniceerd hebben, maakt me heel boos.”
- *Ad Melkert, de voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen*, zegt in een reactie dat dit hét moment is om de transitie naar verdere digitalisering te maken. Maar daar is geld en creativiteit voor nodig en er is mogelijk andere regelgeving nodig, zegt Melkert. “Als we het nu niet regelen, met voldoende geld en ondersteuning ook vanuit de overheid, dan is dat een gemiste kans. VWS en de overheid zouden voor deze grote transitie garant moeten staan.”
- De waarschijnlijke besmetting met het coronavirus van een dier op een mens leidt niet tot bezorgdheid bij virologen, zo schrijft AD. Hoewel het volgens de krant ‘eng klinkt’ (een besmetting van dier op mens), zijn virologen ‘niet enorm bezorgd, en ook niet heel verrast’.
- Terwijl reguliere basisscholen van dit kabinet hun deuren gefaseerd mochten openen, moest het speciaal onderwijs in een keer alle leerlingen weer ontvangen. Dat was best een uitdaging volgens directeur Stefan van Haaren van Prisma Speciaal Onderwijs. “Er komt heel veel op je af. We moesten werkelijk alles zelf regelen, van desinfecterende gel tot mondkapjes. We waren geloof ik duizend euro kwijt aan die spullen. Ik vind het vreemd dat de overheid niet van tevoren al die spullen aan de scholen verstrekt als je weet dat de scholen open moeten gaan.”
- In zijn NRC-column ‘Wij arme kleuters’, haalt Marcel van Roosmalen hard uit naar minister De Jonge: “Ik zal bevooroordeeld wezen, de man heeft mijn demeterende moeder tenslotte de laatste levenslust ontnomen door haar meerdere weken eenzame opsluiting op te leggen, maar met vicepremier Hugo de Jonge moeten we oppassen. Hij wekt in alles de indruk dat deze crisis hem in ieder geval niet slecht uitkomt. Het merk Hugo de Jonge wordt geladen.” (...) “Dat niet lullen maar poetsen komt me ondertussen echt de oren uit. Hugo de Jonge is de online marketeer die je niet wilt spreken als je abonnement verloopt, de man waarvan je niet wilt dat hij spreekt op je bruiloft en al helemaal niet op je begrafenis.” (...) “In het nieuwe normaal zitten wij in een auto en gaat hij over het dashboard, of zijn wij de vieze sokken in zijn wasmachine. Slechte vergelijkingen genoeg, wen er maar aan.”
- In zijn column voor de Volkskrant, reageert Bert Wagendorp op het Gupta-rapport dat gisteren uitgebracht werd. Gupta’s conclusie: er is sprake van ‘ongekende, disproportionele schade’. “Disproportioneel is de crux, want in dat woord zit een oordeel over het gevoerde beleid”, meent Wagendorp. “In markttermen: de kosten waren veel hoger dan de baten, de gemaakte keuzes kostten veel meer levens dan ze redden. Hoewel veel mensen daar moeite mee hebben - ‘je kunt op een mensenleven geen prijs zetten’ - deed Gupta dat

toch. En terecht, keuzes in de zorg worden onder meer gemaakt op basis van de behandelkosten. Het Zorginstituut Nederland hanteert bij nieuwe behandelingen maximumkosten van 80 duizend euro per gewonnen levensjaar. De geschatte qaly-kosten in de coronazorg bedroegen tussen 100- en 250 duizend euro - daarin zijn geen economische kosten verdisconteerd. Het gruwelijke maar nuttige sommetjesmaken van Gupta is ook toepasbaar op de corona-aanpak in verpleeg- en verzorgingstehuizen. Hoeveel levensjaren zijn erdoor gered, hoeveel qaly's heeft hij gekost? Nog ingewikkelder wordt de debet-creditrekening van de economische maatregelen, vooral omdat we nooit exact zullen weten hoeveel levens er zijn gered door de lockdown - of die inderdaad zo 'intelligent' was, zal moeten blijken - noch hoeveel gezondheidsschade hij heeft aangericht." (...) "Er is een nieuwe werkelijkheid, die mogelijk nog lang niet achter de rug is. Volgens chef-corona Van Dissel kan het virus nog wel twee jaar 'bij ons blijven'. En anders komt er op enig moment een nieuw virus. Wat dan? Een groot deel van de maatregelen tegen het coronavirus is niet voor herhaling vatbaar, omdat we dat niet kunnen betalen. Dus moeten we iets anders verzinnen. Het Guptarapport maakt duidelijk dat er harde keuzes aankomen."

Context

- Het Verenigd Koninkrijk wil niet meer afhankelijk zijn van China voor essentiële medische apparatuur. Premier Johnson heeft ambtenaren opdracht gegeven ervoor te zorgen dat te veranderen.

Hoe wordt naar de overheid gekeken?

Trends in vertrouwen in de overheid

- D66-Kamerlid Vera Bergkamp verwijst naar het rapport over uitgestelde niet-COVID zorg en zegt op Twitter: (...) "Kom in samenspraak met 'n plan dat de continuïteit van de reguliere zorg zo goed mogelijk waarborgt! Dinsdag as wordt er gestemd over onze motie."
- PvdD-Kamerlid Esther Ouwehand op Twitter: "Ondanks Q-koorts heeft de overheid de melkgeitenhouderij laten verdubbelen in NL Wie in de buurt woont, heeft 60% meer kans op longontsteking Vóór corona betekende geitenzuivel al: zeer ernstig dierenleed En nu zijn de bokjes letterlijk afval geworden."

Opiniepeilingen

- 56% van de 6.212 deelnemers aan Telegraaf's 'Stelling van de Dag' heeft geen vertrouwen in het corona-dashboard. De meeste stemmers denken dat versoepelingen op basis van de cijfers op het dashboard teruggedraaid kunnen worden. Van een respondent had het tempo van openen wel wat lager gekund. Een meerderheid vindt het niet terecht dat de fitnessclubs nog niet open mogen. Rutte kondigde aan dat na 8 juni de basisscholen wel weer helemaal open mogen gaan. Dat vindt een meerderheid een goed plan. Driekwart heeft nog geen plannen gemaakt een restaurant, bioscoop, museum of theater te gaan bezoeken. Slechts een derde van de deelnemers vindt dat de persconferentie van deze week meer duidelijkheid heeft gegeven. Respondenten zijn het merendeels eens met Halsema's plan terughoudend te zijn met het aantrekken van toeristen. De meesten vrezen dat het virus zal oplaaien na de versoepelingen. En bij een tweede opleving, gaan Nederlanders niet meer zo makkelijk in het gareel, is de angst van maar liefst driekwart. "Een tweede golf valt te verwachten, maar niet te hopen. We gaan dit niet nog een keer doen."